

nevarnost, takój se spnè, pritegne prednji nožici k sebi, požene se in skoči malo ne dva metra visoko in sedem metrov daleč; kakor bi ga veter nesel skače preko grmovja in jarkov ter je na dveh nogah tako uren, kakor jelen na štirih. V begu rad postoji in se ozira nazaj za sovražnikom. Po ravnem se več ur ne utruđi; hujše se mu godi, kadar mora bežati nizdolu, ker se lahko prekuene.

Največja posebnost, ki jo ima ta žival, je to, da ima samica na trebuhu med zgubano kožo neko torbo ali vrečo, kamor dene svojega mladiča, ki pride slep in gol na svet, ter ga v tej vreči nosi do 8 mesecev, dokler se popolnem ne zgódi. Ko si je nekoliko opomogel, rad gleda iz torbe, kako se mati pase in sèm ter tja tudi on odgrizne kako bilko. Dorasel gre iz vreče in se pase z drugimi, a pri vsakej nevarnosti rad skoči nazaj v torbo in mati ga z urnimi skoki odnese v varno zavetje.

Vse take sesálce, ki imajo na trebuhu tako vrečo za negodne mladiče, imenujemo vrečarje in Avstralija je domovina tacihih živali. V južnej Ameriki jih živi le nekoliko, a Evropa, Azija in Afrika nimajo nobene take živali.

Kenguruj je mirna in boječa žival brez posebnih umnih zmožnosti. Po neizmernih ravninah Nove Holandije se jih pase navadno po 10—30 glav skupaj, ali ta družba ni stalna, ker prva nevarnost jih razkropí na vse vetrove in vsak se pridruži prvemu krdelu, na katerega naletí.

Kenguruja lové zaradi mesa in kože, posebno rep daje jako okusno jed. Star kenguruj dá 84 do 100 kilogramov dobrega mesá.

— x —

M a h.

Mahovi so majhene, mične rastline, ki nimajo cvetja, kakor druge više rastline, a vendar imajo še pravo listje. Mahovi rasto ne samo po zemlji, in to še posebno po senčnatih gozdih, nego tudi po drevesih, kámenji, skalovji, zidovih, strehah i. t. d. Da-si štejemó mah med najmanjše rastline, vendar ima to posebnost, da je vse leto zelen. V jeseni in koncem zime je mah najbolj razraščen; v tem času je namreč najbolj vlažno, a ravno vlage je treba mahovom. Gozdna drevesa so posebno spodaj na deblu obrastena z mahom in to še posebno na severo-zahodnej strani, ker ta stran je senčna, hladna in vlažna. Ako je drevo preveč z mahom obrasteno, začnè drevesna skorja gnjiti in naposled celo drevo usahne. Ovočnemu (sadnemu) drevju je mah zelo škodljiv, ker ne samo da ga dela nerodovitega, nego izpije mu tudi najboljši sòk in mu vzame rodoviti živež iz zraka. Tudi se v mahu zaredé škodljivi hrosti in druge škodljive žuželke, ki potem drevo objedajo. Mah raste najrajše po tacihih drevesih, ki stojé v zamòklej zemlji ali pa v zatišji, da veter in solnce mokroto sproti posušita. Z mahom obrastena drevesa je treba najpred mahú očistiti, ves mah po deblu in vejah s pripravnim železnim orodjem ostrgati in vse óne veje odrezati, ki so z mahom preveč obrastene. Potem je treba po več dni zaporedoma drevesno deblo z mrzlo vodo umivati in s krtačo ali kacim omelom čisto održati.

Mah rabimo namesto slame v nadévanje blazin, na katerih ležimo; tudi izvrstno nastiljo daje domačej živini in prav dober gnoj. V gospodarstvu prirode pa so mahovi neobhodno potrebni, da se ohrani vlažnost zemlje, da se nareja prst in šota.

I. T.

Drevesa.

otovo radi ogledujete drevesa po vrtih in po gozdih. Kdor si hoče vzrediti drevó, mora vsaditi peško v zemljo. Čez nekaj časa pride drevesce iz zemlje in vzraste s časom veliko drevó. Nekatera drevesca imajo ovočje (sadje), kakor jablana, hruška, črešnja, češplja itd., a druga so nam koristna le s svojim lesom in listjem, kakor: bukev, lipa, hrast, smreka, jela. — Ako bi človek sam ne videl, gotovo ne bi verjel, kako čudno se godí z drevjem. Zavita v trdo lubje po deblu in po vejah stojé drevesa na vrtu. Jesén jim je pobrala vse perje in vso lepoto. Vsa gola so in videti je, kakor bi bila suha in mrtva. Na vejicah so še majhena očesca, katerim se ne vidi, da imajo toliko v sebi. Kakor hitro vzpomládi gorkeje prihaja, razširijo in izpremené se v popke. Popki se odpró in iz njih se izsnuje zeleno perje in pisano cvetje. Cvetje jim kmalu odpade in namesto cvetja se prikažejo lični sadki. V začetku so zeleni in majheni, a vsaki dan prihajajo večji in izpreminjajo večjidel tudi svojo barvo. Kako vabilno stojé na vrtu drevesa s svitlimi črešnjami, z zlatorumenimi hruškami, z rudečeličnimi jabolki! Veselje jih je gledati.

Razne stvari.

Drobtine.

(Ljubljana in nje prebivalstvo.) Po najnovejšem štetji ljudi šteje Ljubljana, poglavitno mesto Kranjske dežele, 24.618 prebivalcev. Med temi je 18.313 Slovencev, to je taci, katerih občevalni jezik je slovenski; Nemcev je 5422. Ostali prebivalci so tujci, nekaj Čehov, Hrvatov in Lahov.

Prigovori.

Dosti otrok, dosti očenašev; dosti očenašev, dosti blagoslova božjega.

Kar iz nebes pade, ne škoduje nikomur.

Komur je Bog prijatelj, temu se ni bati ničesa.

Mrzla je zima, ako volk volka raztrga.

Dvanajst rokodelstev, trinajst nesreč.

Pred tatovi zapreš lahko vrata, pred goljuji jih ne moreš.

Suho drevo poka, mlado se lomi.

Ako bi ne bilo siromaštva in trpljenja, bila bi vsak dan nedelja.

Kakeršen kraj, takšna šega (navada).

Kratkočasnice.

* Učitelj: „Martinek, povédi mi, iz česa so tvoji čevlji?“ — Martinek: „Iz usnja.“ — Učitelj: „Iz česa je usnje?“ — Martinek: „Usnje je iz volovskih kož.“ — Učitelj: „Kako se tedaj imenuje óna žival, ki ti daje čevlje in tudi mesó, ki ga tako rad ješ?“ — Martinek: „Moj oče.“

* Učitelj: „Jakec, danes se pa zopet nisi nič učil, kaj bo vendar iz tebe?“ — Jakec: „Učitelj bom, pottlej se bodo drugi za mene učili.“